

Den internasjonale erklæringen om barns menneskerettigheter i den digitale tidsalder

Supplement til FNs barnekonvensjon fra 1959.

Henvendt til FNs Generalsekretær, Generalforsamlingens medlemsland, Det økonomiske og sosiale rådet, FNs Menneskerettighetskommisjon, UNICEF, UNESCO, Europarådet, WHO [Verdens helseorganisasjon] og alle andre ansvarlige for barns beskyttelse, sikkerhet og velvære,

erkjenner vi følgende:

FNs barnekonvensjon garanterer ikke-diskriminering, ivaretagelse av barnets beste, retten til liv, overlevelse og utvikling, og respekt for barns meninger. Andre internasjonale appeller anerkjenner tilleggs- eller supplerende rettigheter for barn, slik som [Den Europeiske Unions handlingsplan for barns rettigheter](#) og [Reykjavik-appellen om trådløs teknologi i skoler](#).

At barn har juridiske rettigheter er allment anerkjent, men håndheves verken tilstrekkelig eller likt, spesielt når disse rettighetene er i konflikt med sterke kommersielle interesser. I dette dokumentet beskriver vi tre grunnleggende juridiske rettigheter for barn når det gjelder spredning og bruk av teknologi: deres rett til å være fri fra enheter, plattformer og apper som med hensikt er utformet for å være avhengighetsskapende, deres rett til frihet fra skadelig eksponering for stråling, og deres rett til frihet fra kommersiell utnyttelse.

Den juridiske plikten til å beskytte barn og håndheve disse rettighetene på deres vegne er en forpliktelse som påhviler alle voksne, spesielt foreldre, foresatte og andre i myndighetsposisjoner. Denne beskyttelsen av barn er et grunnleggende juridisk prinsipp som vi tror i økende grad vil bli akseptert som en del av *internasjonal sedvanerett* og kan godtas og innlemmes i lovverket av alle land på jorden.

Skjermavhengighet:

- Sosiale medieplattformer er med hensikt utformet med algoritmer som ansporer til avhengighet hos unge mennesker og barn.
- De skadelige virkningene av for mye skjermtid er godt dokumentert i den vitenskapelige litteraturen, og omfatter blant annet psykiske lidelser, avhengighet, depresjon, angst, hukommelsestap, økende selvmordsrater, tap av søvn, lærevansker, irritabilitet, sinne og andre atferdsendringer, nettmobbing og trakassering.
- Ansvarsplikten til dem som eier og driver kommersielle sosiale medieplattformer er klar, skadene er forutsigbare, årsakssammenhengen mellom skjermavhengighet og påfølgende skader erkjennes også av eierne av sosiale medier og operatørene, som selv leverer verktøy for å overvåke denne eksponeringen. Men det gis få, om noen, advarsler til foreldre og barn om farene. Millioner av barn skades og deres familieliv blir brutt i stykker.
- Det amerikanske akademiet for barneleger ([American Academy of Pediatrics](#)) har kommet med advarsler og anbefalinger om sikker skjermbruk for barn under tre år, og også for tenåringer. Disse advarslene har også kommet fra Det amerikanske akademiet for barne- og ungdomspsykiatri ([American Academy of Child & Adolescent Psychiatry](#)). De blir ignorert.

Ufrivillig eksponering for ikke-ioniserende stråling (IIS)

- En stor og voksende mengde uavhengige, fagfellevurderte [vitenskapelige studier](#) viser at menneskeskapt IIS har negative biologiske virkninger.
- Det er presserende behov for bedre å forstå sammenhengen mellom eksponering for IIS og biologiske virkninger, herunder akutte virkninger som hodepine, svimmelhet, kvalme, søvnløshet, mangel på konsentrasjon og 'hjernetåke', samt kroniske virkninger som DNA-skader og kreft. Disse fysiske virkningene samspiller med skjermavhengighet i negativ retning.
- Det økende antallet trådløse enheter i og i nærheten av hjem, skoler, barnehager og arbeidsplasser, i kombinasjon med infrastrukturen som understøtter dem, gjør at barna eksponeres for stadig mer vedvarende og samlet sett økt stråling fra: mobiltelefoner, bærbare datamaskiner, nettbrett, datamaskiner, rutere, spillkonsoller, trådløse enheter man tar på seg ['wearables'], tingenes internett, smartmålere, roboter, småceller og makrosendere og satellittsendere.
- Offentlige etater har satt anbefalte maksimale eksponeringsgrenser for IIS basert på flere tiår gamle antakelser som ikke verner barn (f.eks. at bare oppvarming av celler påvirker biologien, og at maksimale eksponeringsnivåer for voksne også kan brukes for barn).
- Verken IIS-eksponeringsnivåer eller deres tilknyttede helsevirkninger på barn blir overvåket. Dermed fortsetter foreldre, helsepersonell og myndigheter å være uvitende om helsefarene de til enhver tid løper, så vel som om innvirkningen på fremtidige generasjoner.
- Villedende påstander om hva som er sikre eksponeringsnivåer og som gis fra offentlige reguleringsorganer og rådgivende organer som ICNIRP, forsterkes opp av media og av leverandørene av disse trådløse enhetene og tjenestene.

Kommersiell utnyttelse

- Datainnsamlere skaffer seg inntekter fra konfidensiell og privat personlig informasjon om barn. I de fleste land skjer dette uten informert samtykke fra foreldre, foresatte og andre ansvarlige personer, noe som innebærer et direkte brudd på nasjonale og internasjonale retningslinjer, lover og forskrifter som beskytter barns personvern.
- Den aksellererende utviklingen og allestedsnærværende utrulling av kunstig intelligens (KI) reiser dype etiske spørsmål, som trenger å snarest bli undersøkt med tanke på den risiko som skapes for barn.
- I de fleste land mangler mange foreldre oppdatert og presis informasjon om hvordan barna deres kan utnyttes som følge av at de eksponeres for digitalt utstyr, og de er derfor ute av stand til å treffe effektive tiltak for å beskytte barna mot slik risiko,

og dessuten erkjenner vi:

- Det presserende behovet for å undersøke, kontrollere og forby import av elektroniske komponenter og produkter som inneholder mineraler utvunnet ved tvunget barnearbeid under umenneskelige forhold.
- Viktigheten av å ta i bruk føre-var-prinsippet som en praktisk og anvendelig retningslinje for å tilby trygge læringsmiljøer for barn.
- Viktigheten av å fremme sikkerhet som et mål av første prioritet når det gjelder å utsette barn for miljøer med IIS.

Derfor slutter de undertegnede opp om og tar sterkt til orde for at nasjonale og lokale myndigheter og lovgivere og administratorer i offentlige og private skoler rundt om i verden umiddelbart vedtar de følgende prinsipper og tiltak som klok og beste praksis:

- Vi anerkjenner at barn har som grunnleggende menneskerett å være fri fra utstyr, plattformer og apper som med hensikt er avhengighetsskapende, samt rett til frihet fra skadelig eksponering for stråling, og rett til å være fri fra kommersiell utnyttelse.
- Vi oppfordrer til umiddelbare vedtak om, og iverksettelse av, begrensninger for barns eksponering for og bruk av sosiale medier, spill og andre plattformer som ansporer til avhengighet, og videre krever vi at reklame som tar sikte på å øke barns skjermbruk innskrenkes.
- Vi oppfordrer representanter for myndighetene til å fastsette helsebaserte eksponeringsgrenser for IIS, og til å legge til rette for utvikling av de tekniske løsningene som best verner helsen, spesielt blant barn og gravide kvinner.
- Videre oppfordrer vi skoleadministratorer til å skape trygge læringsmiljøer som er fri for eller innebærer minimal eksponering for IIS, og å bruke de beste tilgjengelige overvåkings-teknologiene.
- Vi anbefaler på det sterkeste at folk flest informeres bredest mulig om de spesielle helse- risikoene barn utsettes for når de eksponeres vedvarende for vanedannende og skadelige plattformer og for strålingsnivåer som kan være farlige, og om forvaltningens juridiske ansvar når disse forpliktelsene ikke ivaretas.
- Vi appellerer innstendig til leger og andre som tilbyr helsetjenester om å skaffe seg informasjon og få profesjonell opplæring i atferdsmessige og fysiske problemer knyttet til langvarig skjermbruk, og i den nye medisinske disiplinen klinisk elektromagnetikk.
- Vi mener at bevisbyrden for produktsikkerheten må flyttes til produsentene og leverandørene av enheter som sender ut IIS.
- Vi vil søke økonomisk støtte og kompensasjon for familier med barn som framviser alvorlig el-overfølsomhet, og disse kostnadene bør, i henhold til OECDs «forurensere-betaler-prinsipp» vedtatt i 1972, betales av de som tilbyr trådløst telekomutstyr.
- Vi støtter innovasjon gjennom samarbeid blant teknogitilbydere for at de skal få til betydelig reduserte IIS-utslipp fra trådløse produkter og for å konkurrere på sikkerhet.
- Vi oppfordrer sterkt til at man må finne innovative måter for å finansiere dette gjennomgripende utviklingspranget i offentlighetens samvittighet og årvåkenhet.

Vi oppfordrer alle personer som gjerne vil gi uttrykk for hvor viktig det er å beskytte barn og fremtidige generasjoner til å signere denne erklæringen og å støtte juridiske og andre beskyttende tiltak som virkeliggjør erklæringens ånd.

Signér erklæringen her: <https://www.thechildrensdeclaration.org/become-a-signatory>

(For engelsk versjon: <https://www.thechildrensdeclaration.org/the-declaration>)